

Bilag om Kvalitet og evaluering i folkeskolen¹

I. Folkeskolelovens bestemmelser om evaluering

Folkeskolelovens § 10 bemyndiger ministeren til at fastsætte regler om formålet med undervisningen og om centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) i fag og obligatoriske emner. Undervisningsministeren fastsætter desuden regler om mål for bestemte klassetrin (trinmål) i de enkelte fag/emner. Slutmål og trinmål angiver fælles nationale mål for, hvad undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig af kundskaber og færdigheder i faget/emnet henholdsvis ved afslutningen af undervisningen og ved afslutningen af bestemte klassetrin.

Folkeskolelovens § 13 vedrører skolens pligt til at evaluere elevernes udbytte af undervisningen, herunder omfanget af karaktergivning. Det følger af bestemmelsen, at der ud over den evaluering, der kommer til udtryk i standpunktsmeddelelser og karakterer, på alle klassetrin løbende skal foretages en evaluering af elevernes udbytte af undervisningen. Formålet med en sådan evaluering, der har et fremadrettet sigte, er at oplyse lærere, elever og forældre om, i hvilket omfang undervisningen har givet det forventede resultat, og på hvilken måde den videre undervisning kan planlægges og gennemføres.

Af folkeskolelovens § 18 fremgår det bl.a., at undervisningens tilrettelæggelse i alle fag skal leve op til folkeskolens formål og varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger. Endvidere fremgår det, at lærer og elev på hvert klassetrin og i hvert fag løbende skal samarbejde om fastlæggelse af de mål, der søges opfyldt. Den løbende evaluering danner således grundlag for vejledning af den enkelte elev og er nødvendig for at kunne variere undervisningen, så den svarer til den enkeltes elevs behov og forudsætninger.

II. Undersøgelser af evalueringen i skolerne

OECD

I OECD-rapporten fra 2004 fremhæves bl.a. følgende svagheder i relation til evaluering:

- Manglende evalueringskultur i folkeskolen.
- Mangel på en stærk tradition for elevevaluering og deraf følgende utilstrækkelig feedback.
- OECD udtrykker bekymring over, at megen feedback til elever og forældre om elevens udbytte af undervisningen kun gives mundtligt og ikke registreres skriftligt af læreren.
- Manglende selvevaluering blandt skolerne.

¹ Bilaget er udarbejdet af Sekretariatet for ministerudvalget for Danmark i den globale økonomi. Papiret er sendt til Globaliseringsrådet som faktisk baggrund for Globaliseringsrådets diskussioner. Globaliseringsrådet kan ikke tages til indtægt for bilaget.

- Utilstrækkelig udveksling af god praksis.
- OECD stiller spørgsmål ved, om der i læreruddannelsen og i efteruddannelsen af lærerne lægges tilstrækkelig vægt på emner som: Bedømmelse af elevernes udvikling, evaluering af elevernes fremskridt og betydningen af feedback om, hvordan eleverne forbedrer sig.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA)

I Danmarks Evalueringsinstituts undersøgelse fra 2004 om løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen i folkeskolen finder EVA, at indsatsen med løbende evaluering i den danske folkeskole ikke lever op til seks kendetegn for god evalueringspraksis (opstillet af EVA):

- Løbende evaluering udgør en integreret del af undervisningsopgaven
- Løbende evaluering omfatter såvel lærerens som elevens vurdering af elevens udbytte
- Løbende evaluering har karakter af et forløb – i modsætning til punktnedslag en eller to gange om året.
- Løbende evaluering gennemføres systematisk ud fra et begrundet valg af evalueringsredskaber og fastholdes i form af skriftlig eller visuel dokumentation.
- Løbende evaluering danner det naturlige grundlag for den regelmæssige og systematiske underretning af elever og forældre om skolens syn på udbyttet af skolegangen.
- Løbende evaluering understøtter samarbejdet mellem lærer og elev om fastsættelse af mål for eleven og understøtter dermed også lærerens tilrettelæggelse af undervisningen.

Undersøgelsen understøtter OECD-rapporten om grundskolen fra 2004, hvori der påpeges svagheder ved evalueringen i den danske grundskole.

III. Lærerne

Lærernes kvalifikationer er af afgørende betydning for udviklingen af en evalueringskultur i den danske folkeskole. Spørgsmålet tages op både i EVA's undersøgelse og i OECD-rapporten fra 2004. EVA konkluderer således, at "mange lærere har utilstrækkelige uddannelsesmæssige forudsætninger for at løse opgaven med løbende evaluering".

I OECD-reviewet underbygges dette med følgende udsagn: "Vi stiller desuden spørgsmålstejn ved, om der i den teoretiske uddannelse i øjeblikket lægges tilstrækkelig vægt på den gruppe af emner, som vi har været så optaget af: Bedømmelse af elevernes udvikling, evaluering af elevernes fremskridt og betydningen af feedback om, hvordan man forbedrer sig"... "Det spørgsmålstejn, vi stillede om, hvor godt evalueringsspørgsmålene var dækket i relation til den teoretiske uddannelse, gælder i endnu større udstrækning for efteruddannelsen."

For evt. faktuelle spørgsmål: Kontorchef Peter Grønnegård, Undervisningsministeriet, telefon 33925000.